

Rapport

Een onderzoek naar een gedraging van de gemeente Heerde Oordeel Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de gemeente Heerde niet gegrond.

Publicatiedatum: 18 november 2014

Rapportnummer: 2014/162

Wat is de klacht?

Verzoeker klaagt erover dat de gemeente Heerde stempassen, met daarop privacygevoelige gegevens, zonder envelop verzendt.

Wat ging er aan de klacht vooraf?

De aanleiding tot de klacht was het niet ontvangen van de aan verzoeker verzonden stempas voor de Europese verkiezingen. Nadat hij hierover met de gemeente contact op had genomen bleek dat de stempassen enige tijd bij de postbezorger van Sandd thuis hadden gelegen. Dit was omdat de bezorger ten onrechte had aangenomen dat hij de passen tegelijkertijd met huis-aan-huis post mocht bezorgen. De stempassen werden diezelfde dag alsnog bezorgd. Naar aanleiding van het voorval heeft de gemeente met Sandd gesproken.

Wat was de oorspronkelijke klacht?

Verzoeker is van mening dat op de stempassen privacygevoelige gegevens staan vermeld. Het gaat om de naam en het adres in combinatie met het geslacht en de geboortedatum. Omdat de stempassen abusievelijk bij de Sandd-bezorger thuis hebben gelegen, waren die gegevens voor iedereen in te zien, aldus verzoeker. Verzoeker diende hierover op 16 mei 2014 een klacht in bij de gemeente.

Welke reactie komt er op de klacht?

De gemeente reageerde bij brief van 2 juni 2014. De gemeente lichtte toe dat de vermelding van geboortedatum en geslacht noodzakelijk is omdat de voorzitter van het stembureau anders niet de identiteit van de kiezer zorgvuldig kan vaststellen. Dit omdat op een identiteitsbewijs geen adres staat vermeld.

Verzoeker was het niet eens met deze reactie en zond de gemeente op 3 juni 2014 een e-mail. Hij schreef dat de gemeente de kern van zijn klacht niet had beantwoord, namelijk dat zijn privacy was geschonden doordat de stempas, waarop zijn naam, adres, geboortedatum en geslacht stond vermeld, zonder envelop was verstuurd.

In reactie daarop liet de gemeente bij brief van 6 juni 2014 het volgende weten.

De gemeente acht geboortedatum en geslacht niet dermate privacygevoelig dat verzoekers

privacy door vermelding daarvan op de stempas geschonden is. Tal van gemeenten versturen de stempassen zonder envelop. Daarnaast is de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) niet van toepassing op het gebruik van persoonsgegevens door de gemeente voor de verkiezingen omdat het hier gaat om persoonsgegevens die nodig zijn voor de uitvoering van de Kieswet, aldus de gemeente.

Uit latere berichtgeving, onder andere op de gemeentelijke website, is gebleken dat de gemeente er bij volgende verkiezingen alles aan zal doen om dit soort dingen te voorkomen, bijvoorbeeld door de stempassen in enveloppen te doen, zodat deze minder snel tussen reclamefolders verdwijnen, wat ook geregeld gebeurt.

Wat was de aanleiding voor de klacht bij de Nationale ombudsman?

Verzoeker schreef de Nationale ombudsman aan omdat hij van mening is dat de gemeente door het versturen van de gegevens zonder envelop niet goed omgaat met deze gegevens en dat zijn privacy daardoor geschonden is. Doordat de stempassen een periode bij de Sandd bezorger thuis hebben gelegen ontstaat het risico op identiteitsfraude, en de gemeente werkt dit op deze manier in de hand, aldus verzoeker.

Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?

Bij wet is niet geregeld hoe stempassen moeten worden verstuurd, dus ook niet dat die in een envelop moeten worden verstuurd. Het is dus niet verplicht ze in een envelop te versturen. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken heeft gemeenten wel geadviseerd de stempas in een envelop te versturen. De redenen daarvoor hebben echter niet met privacy te maken. Door de pas in een envelop te versturen wordt de attentiewaarde ervan verhoogd en is er de mogelijkheid extra informatie mee te sturen.

Op grond van de wet zijn gemeenten evenmin verplicht om de geboortedatum op de stempas te vermelden. In de praktijk doen de meeste gemeenten dat wel om identificatie bij het stemmen zorgvuldig te laten verlopen. Overigens is de geboortedatum wel een van de gegevens die een gemeente moet registreren van haar kiesgerechtigde inwoner (net als de geslachtsnaam, voornamen of voorletters, adres en nationaliteit).

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten van burgers worden gerespecteerd.

Dat betekent dat de gemeente bij het gebruiken van persoonsgegevens ervoor dient te waken dat privacygevoelige informatie niet door derden kan worden ingezien.

In dit geval is de vraag hoe groot de kans is dat de combinatie van verzoekers naam-/adres- en woonplaatsgegevens met verzoekers geboortedatum en geslacht, vermeld op een stempas, vatbaar is voor misbruik. Het betreft hier ook gegevens waarvan het bekend worden bij derden naar het oordeel van de ombudsman geen ernstige aantasting van de privacy oplevert. Voor de wetgever is het geen reden is geweest om daarvoor maatregelen te nemen, bijvoorbeeld door verplicht te stellen dat de stempas in een envelop wordt verstuurd of dat de geboortedatum niet op de pas mag worden vermeld. Er moet van uit worden gegaan dat die kans heel klein is. Het gegeven dat gemeenten ervoor kiezen om de stempas zonder envelop te verzenden is gelet

hierop niet onbehoorlijk. De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

Wel is het volgende van belang

De werkwijze bij het verzenden van de stempassen verschilt per gemeente. Sommige gemeenten hebben ervoor gekozen ze zonder envelop te verzenden, en andere gemeenten versturen ze in een envelop.

Naar aanleiding van het voorval dat de stempassen abusievelijk bij de postbezorger thuis waren blijven liggen is de gemeente het gesprek aangegaan met de bezorger, Sandd. Afgesproken is onder andere dat er een financiële tegemoetkoming komt van Sandd om de kosten die de gemeente heeft moeten maken te vergoeden. Daarnaast is door de gemeente besloten dat de stempassen om praktische redenen (verhoogde attentiewaarde) de volgende keer in een envelop worden verzonden.

Dit heeft als bijkomend voordeel dat burgers die zich door verzending zonder envelop in hun privacy aangetast voelen, zich op dat punt geen zorgen meer hoeven te maken.

De Nationale ombudsman heeft hier dan ook met instemming van kennisgenomen.

Mochten gemeenten hun beleid inzake het verzenden van stempassen heroverwegen dan zou het goed zijn om deze aspecten bij de overwegingen te betrekken.

Conclusie

De klacht over de gemeente Heerde is niet gegrond.

De Nationale ombudsman,

mr. F.J.W.M. van Dooren,

waarnemend ombudsman